

Změny postavení EU a USA v globální ekonomice a jejich důsledky

PhDr. Jiří Malý, Ph.D.

ředitel Institutu evropské integrace, NEWTON College, a. s.

Vědeckopopularizační konference
Postavení a vztahy Evropské unie a USA v měnící se globální ekonomice
Brno, 10. dubna 2015

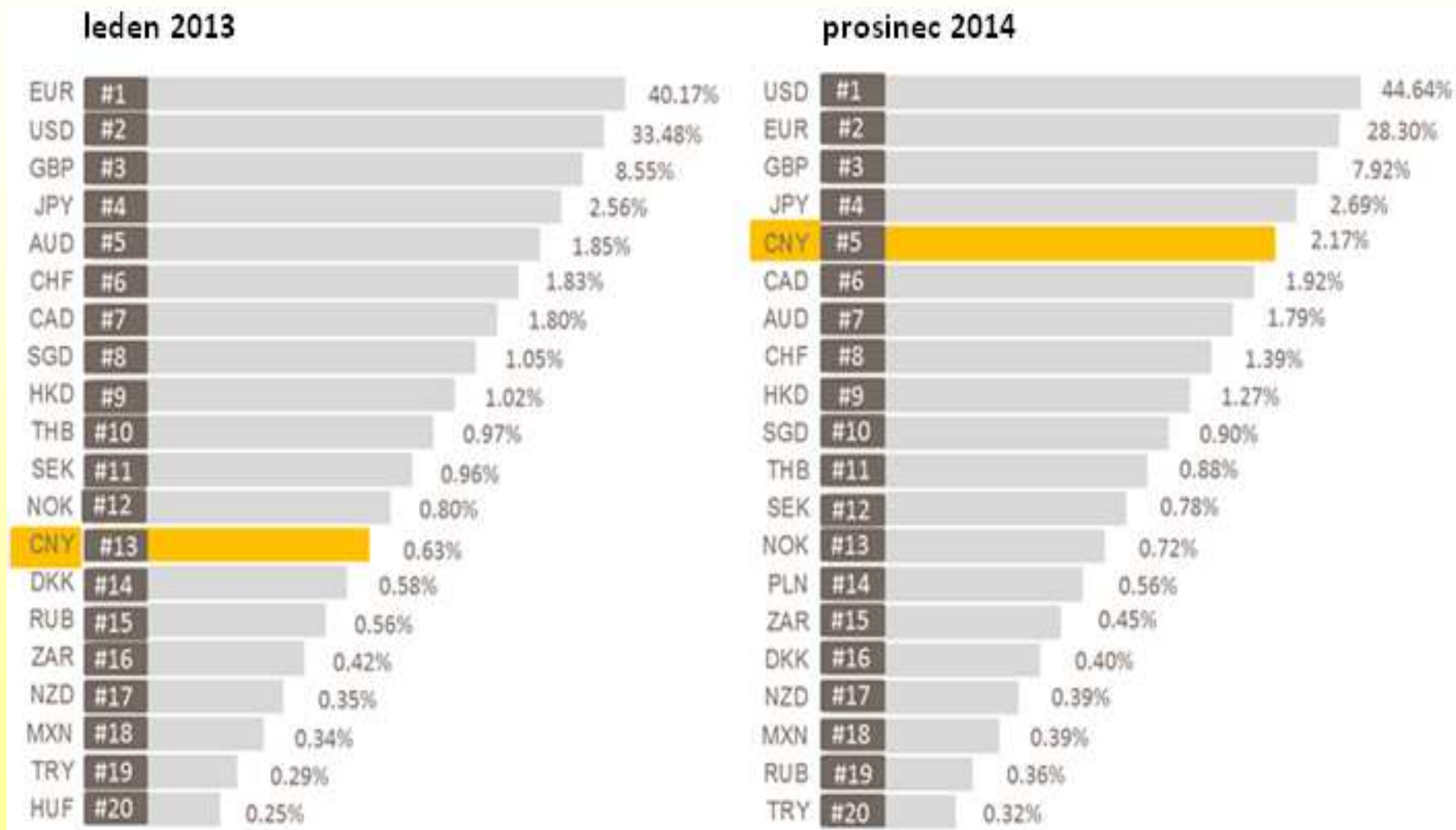
Projekt byl v období 1. 9. 2009 – 31. 8. 2012 spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky, od 1. 9. 2012 do 31. 8. 2017 se projekt nachází ve fázi udržitelnosti.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Význam měn v globálních transakcích

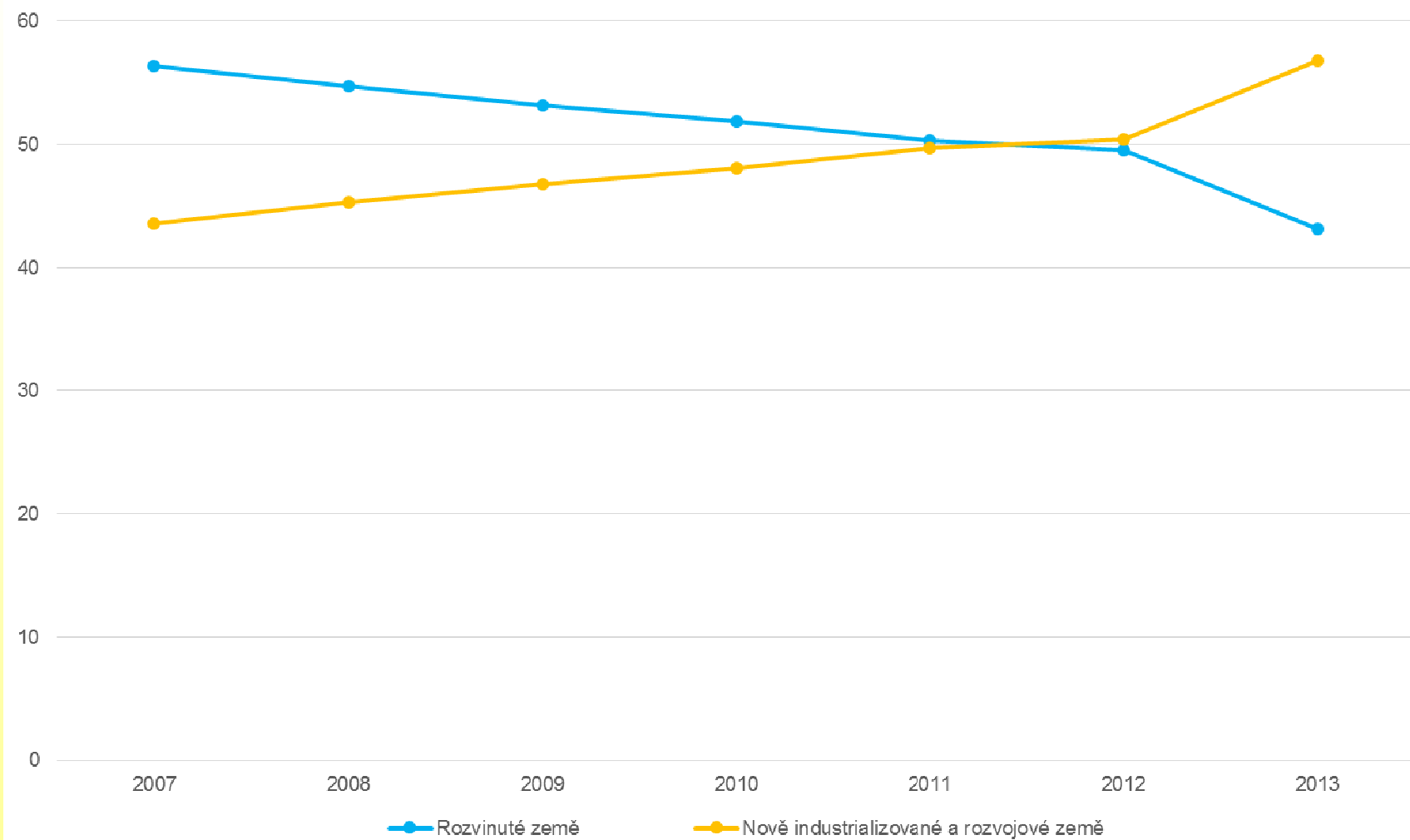
Graf 1 – Podíly měn na hodnotě světových plateb (v %)

Pramen: SWIFT Watch

Velikost ekonomik

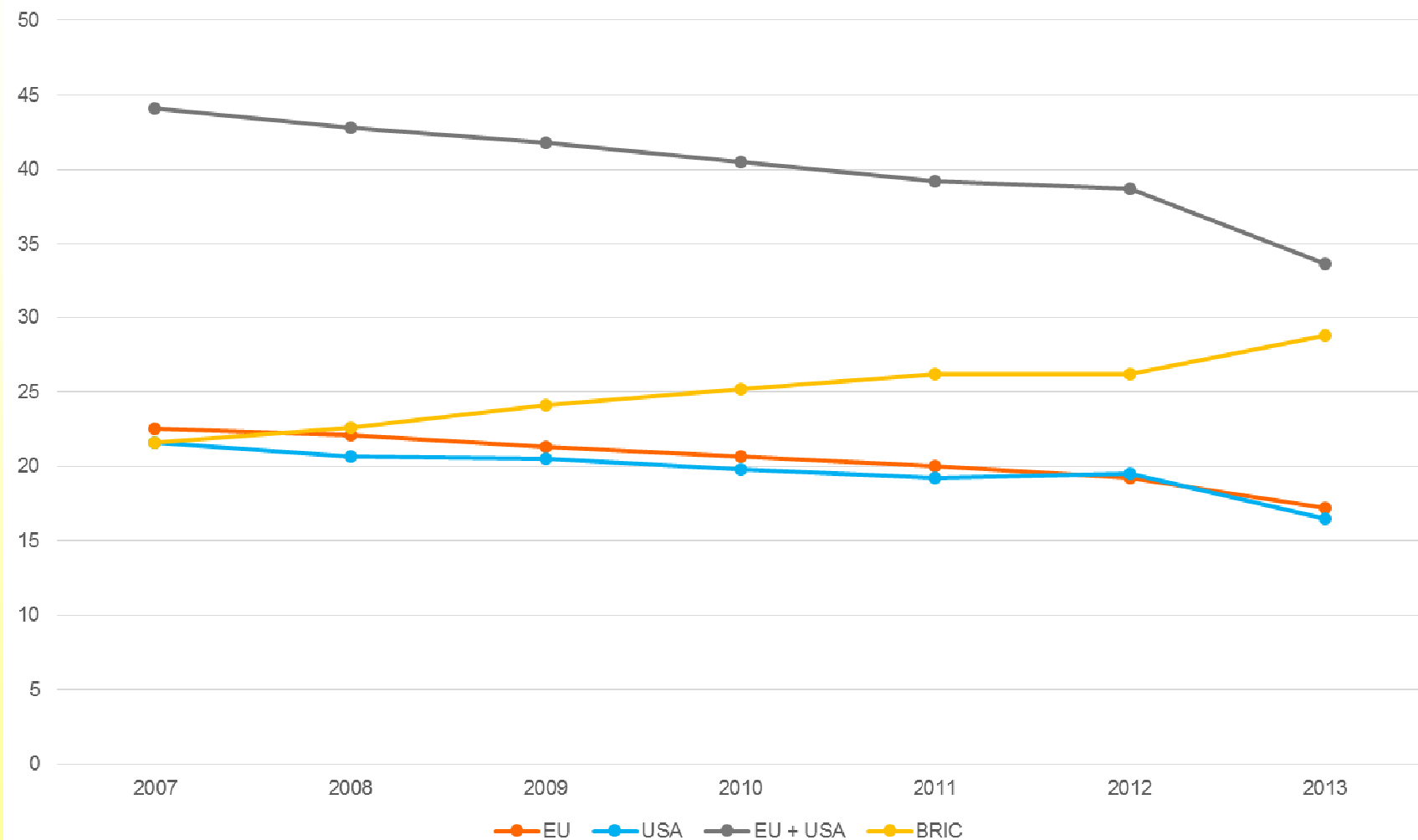
Graf 2 – Podíly skupin zemí na světovém HDP v PPP (v %)

Pramen: Evropská komise

Velikost ekonomik

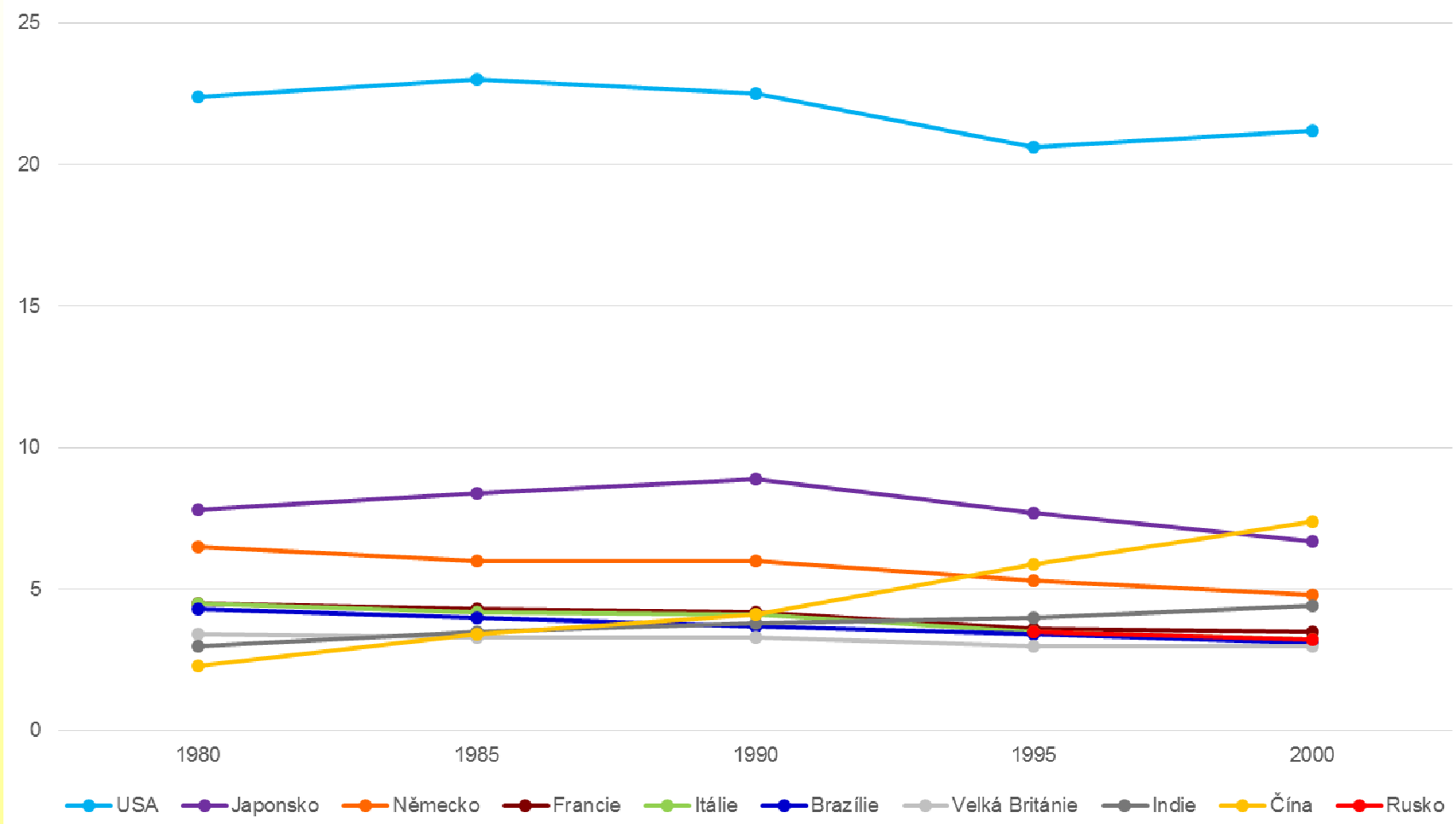
Graf 3 – Podíly EU, USA a BRIC na světovém HDP v PPP (v %)

Pramen: Evropská komise

Velikost ekonomik

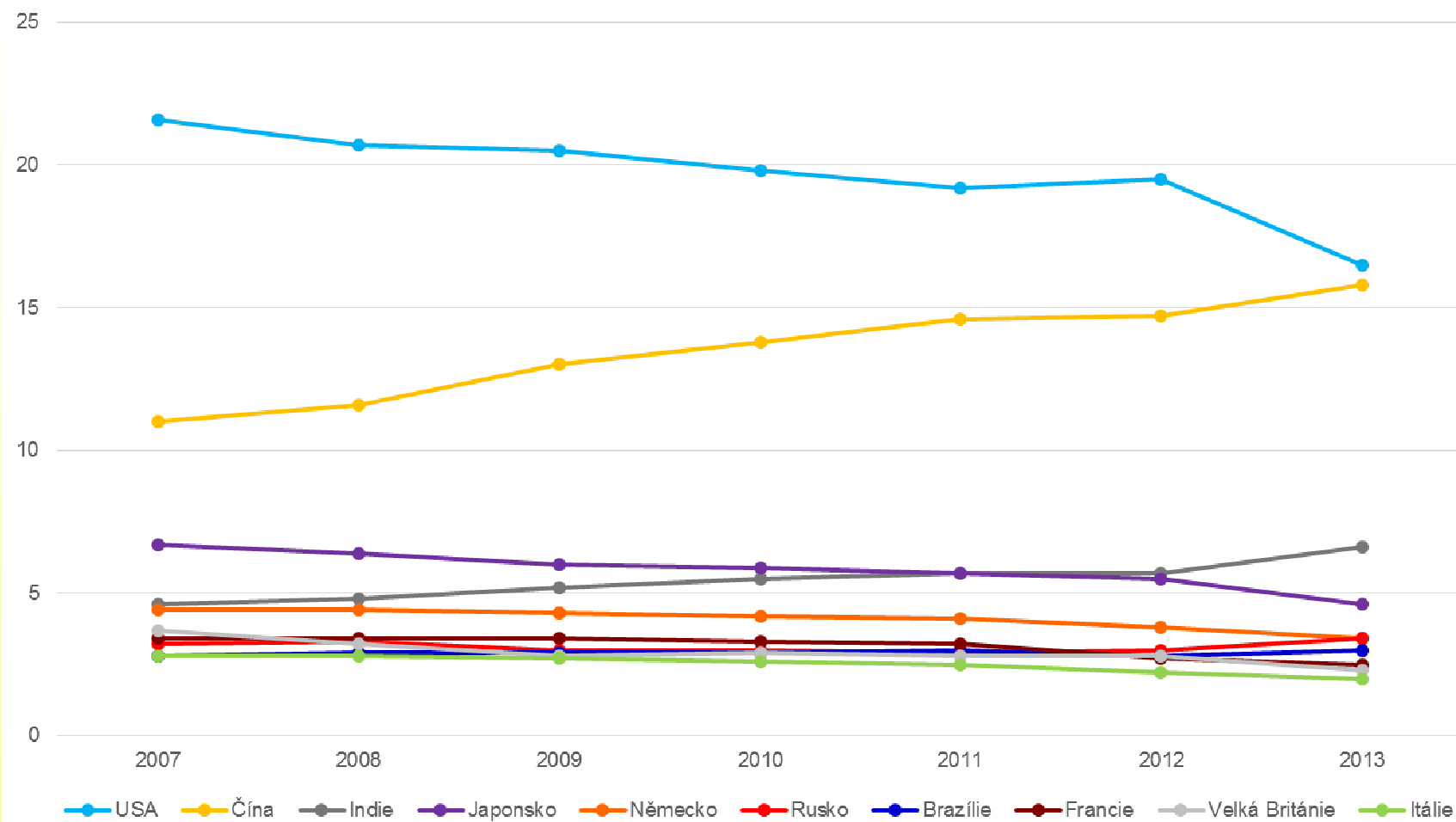
Graf 4 – Podíly největších ekonomik na světovém HDP v PPP v letech 1980-2000 (v %)

Pramen: Mezinárodní měnový fond

Velikost ekonomik

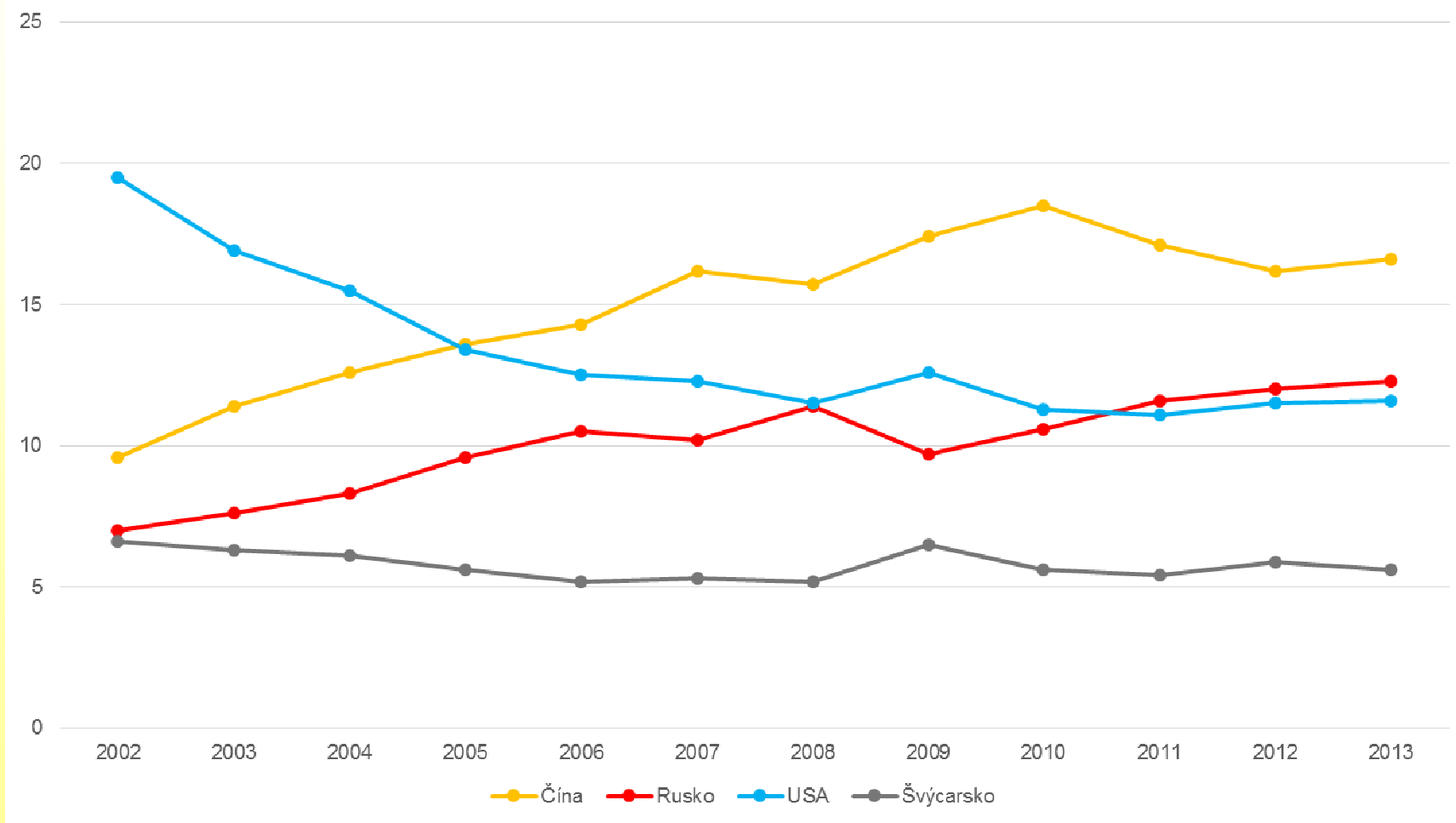
Graf 5 – Podíly největších ekonomik na světovém HDP v PPP v letech 2007-2013 (v %)

Pramen: Evropská komise

Zahraníční obchod

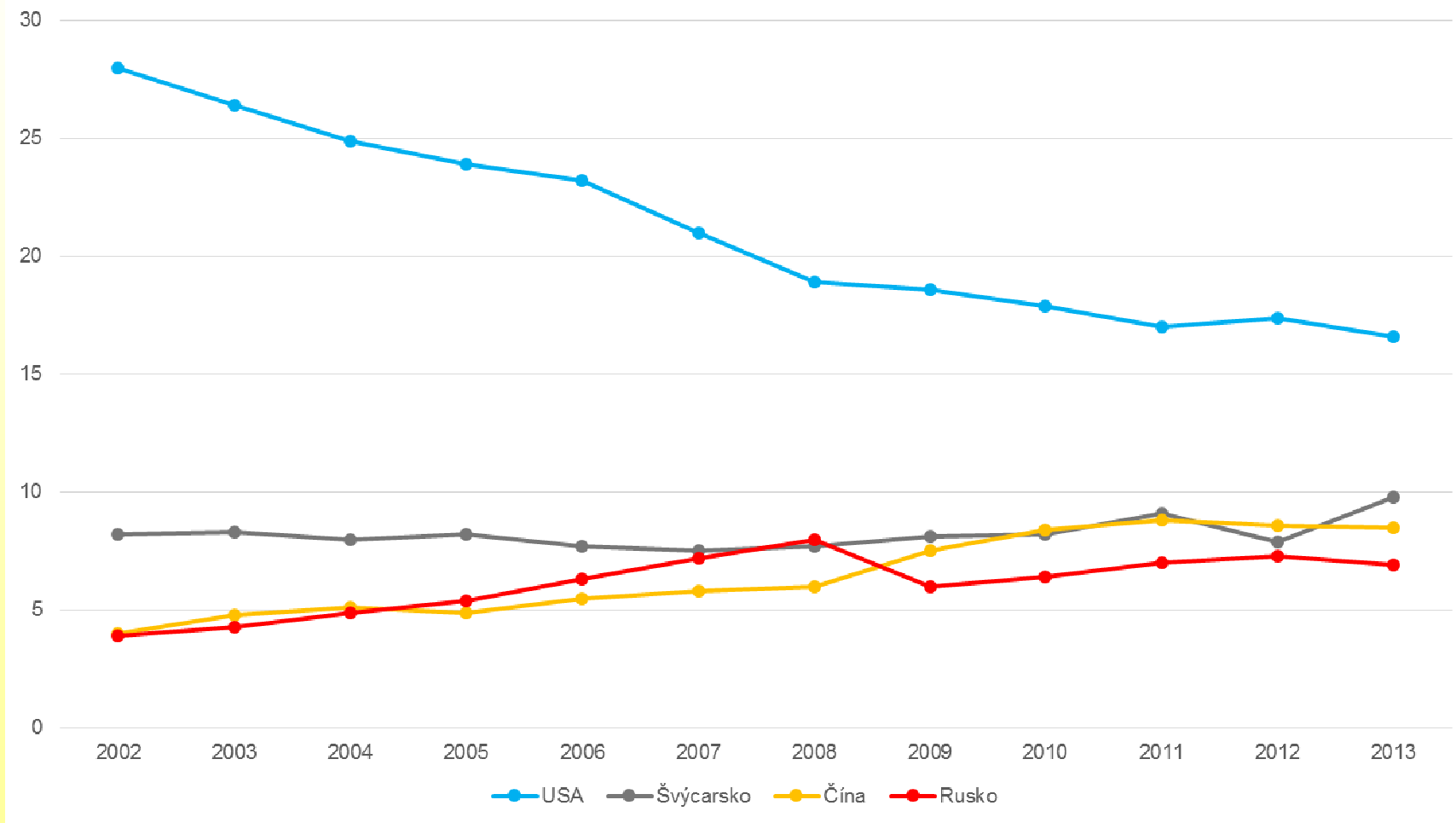
**Graf 6 – Podíly hlavních obchodních partnerů na dovozu EU-28
(extra-EU, v %)**

Pramen: Eurostat

Zahraniční obchod

**Graf 7 – Podíly hlavních obchodních partnerů na vývozu EU-28
(extra-EU, v %)**

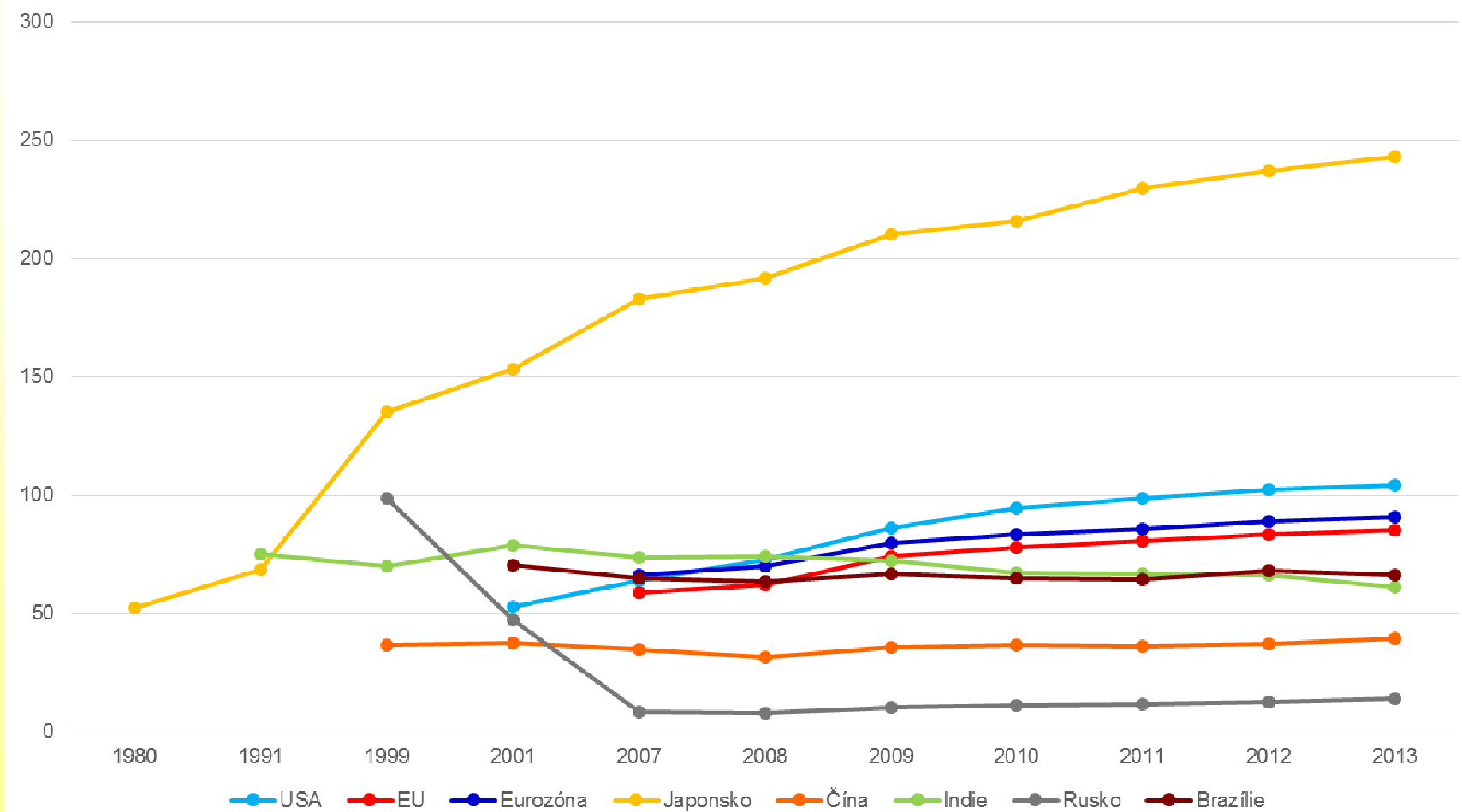

Pramen: Eurostat

Veřejný dluh

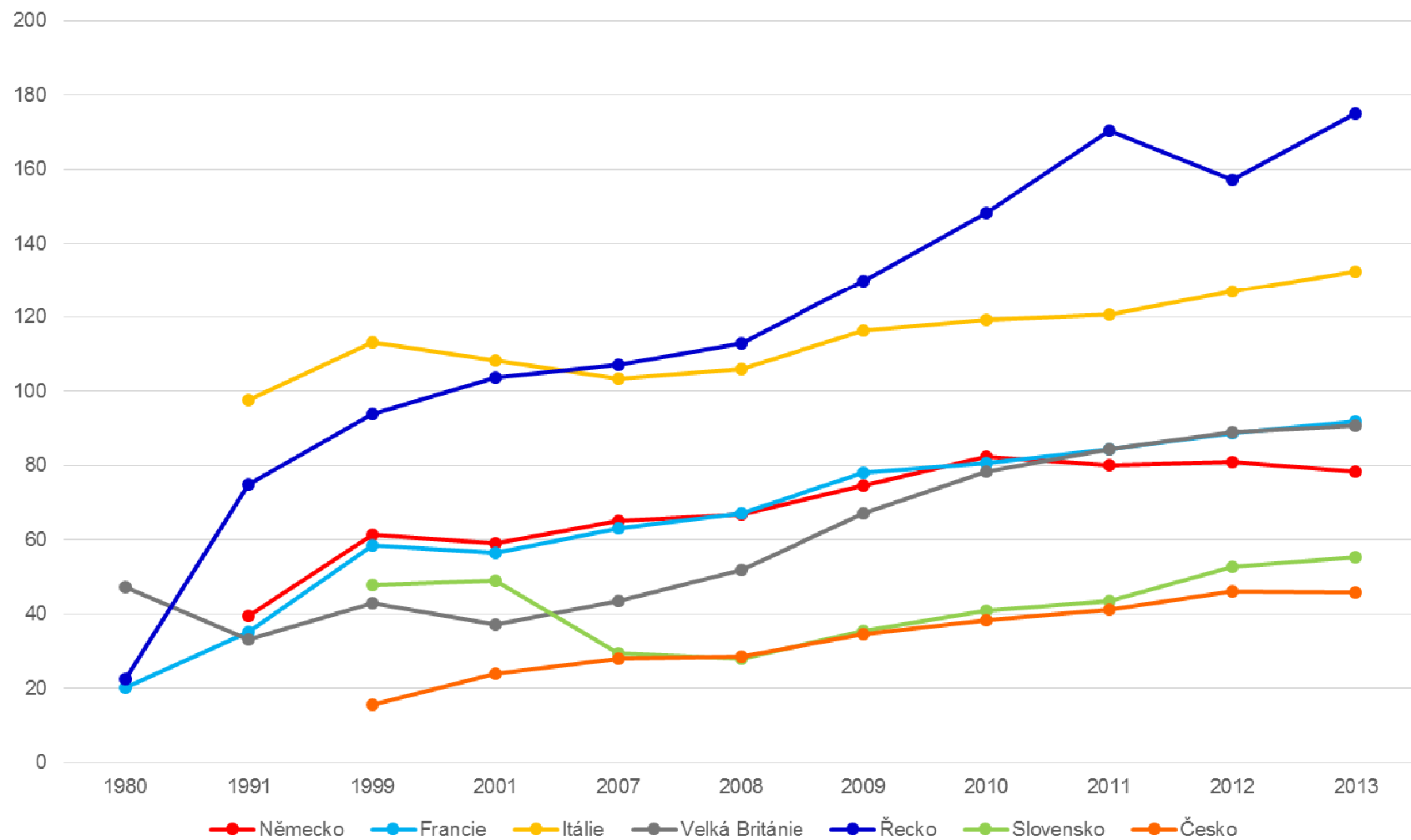
**Graf 8 – Veřejný dluh EU a USA v mezinárodním srovnání
(v % HDP)**

Pramen: Mezinárodní měnový fond, Evropská komise, Eurostat

Veřejný dluh

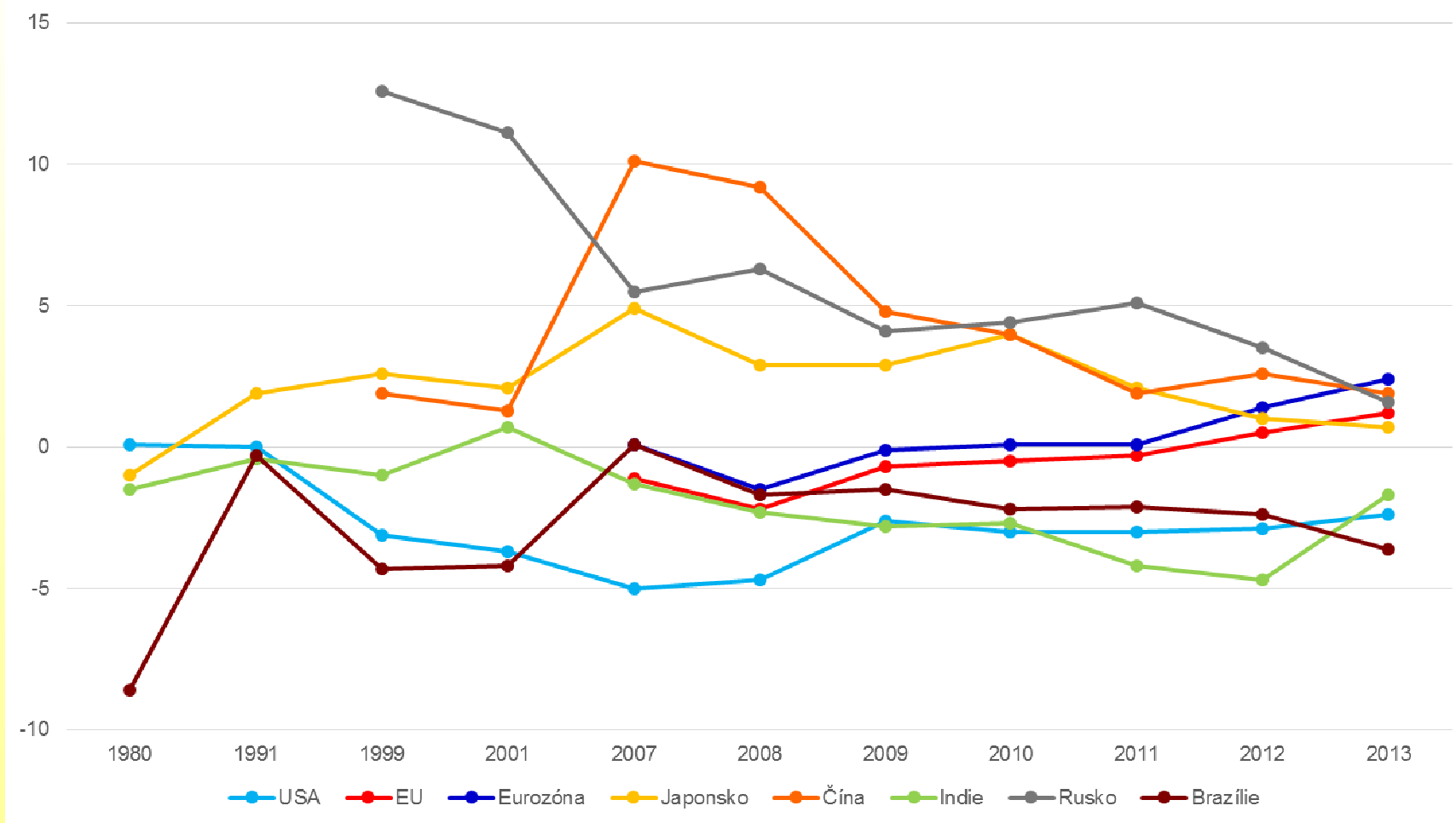
Graf 9 – Veřejný dluh vybraných zemí EU (v % HDP)

Pramen: Mezinárodní měnový fond, Eurostat

Běžný účet platební bilance

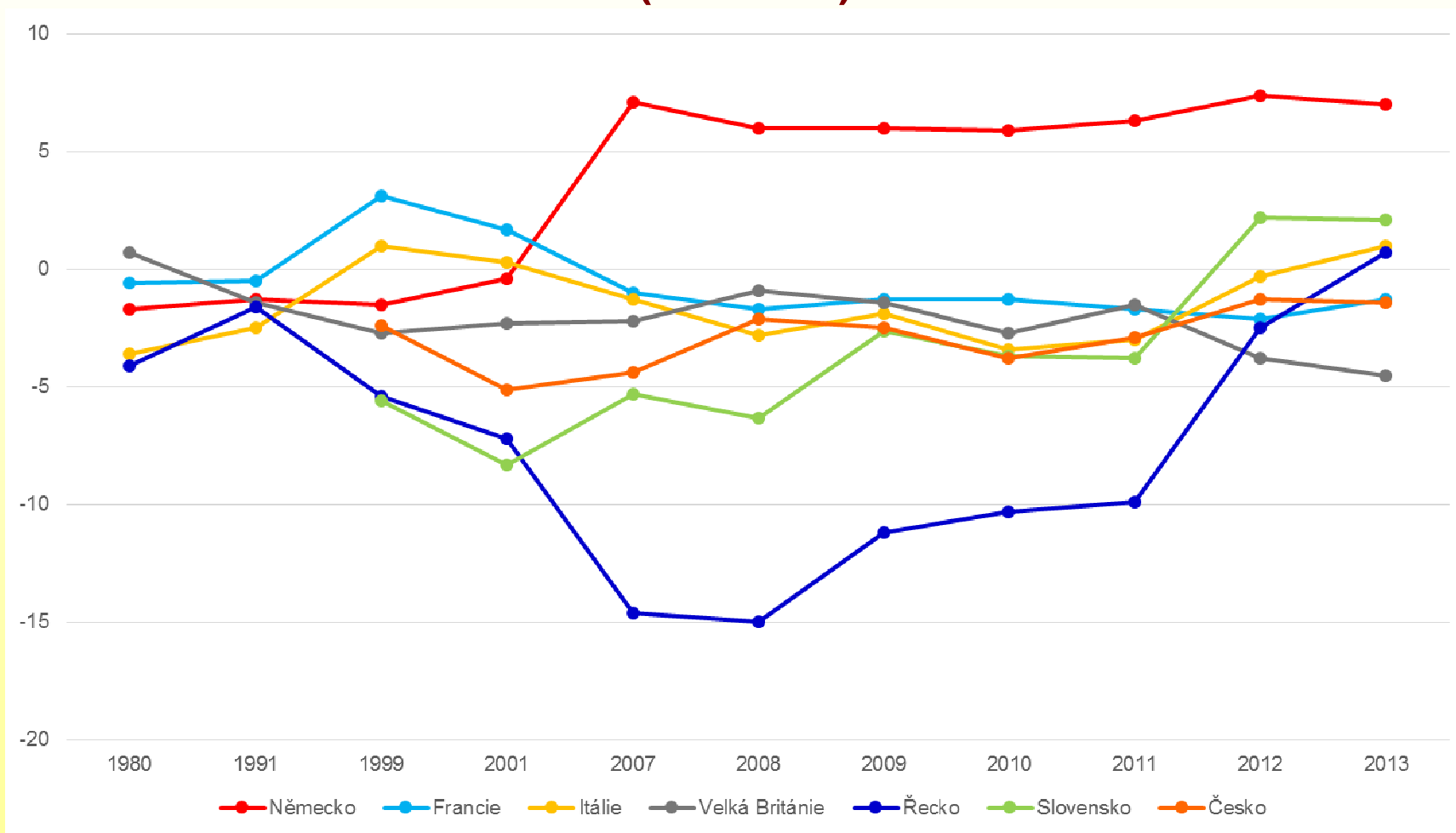
Graf 10 – Saldo běžného účtu platební bilance EU a USA v mezinárodním srovnání (v % HDP)

Pramen: Mezinárodní měnový fond, Eurostat

Běžný účet platební bilance

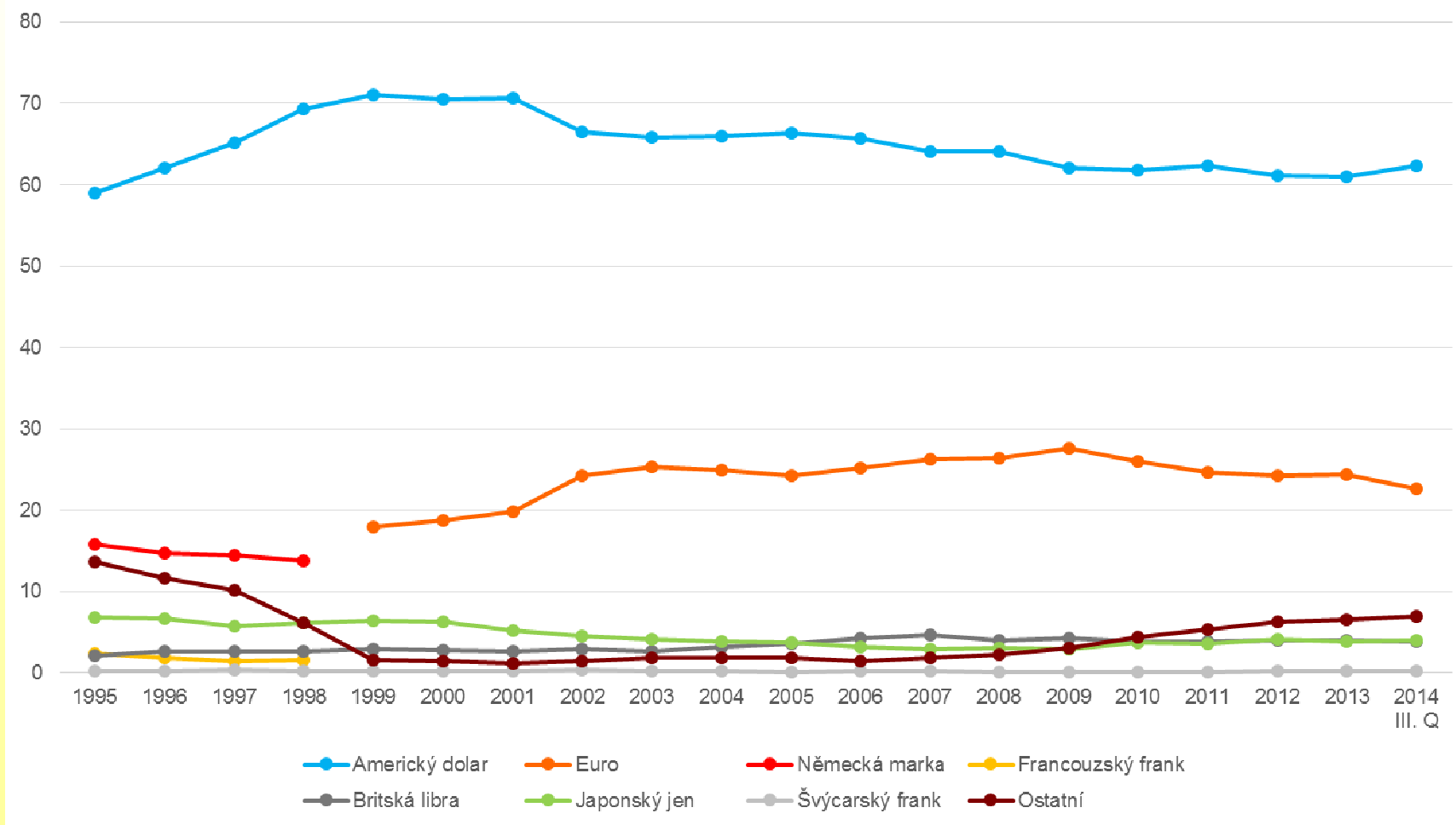
Graf 11 – Saldo běžného účtu platební bilance vybraných zemí EU
(v % HDP)

Pramen: Mezinárodní měnový fond, Eurostat

Složení devizových rezerv

Graf 12 – Zastoupení měn v devizových rezervách
(svět celkem, v %)

Pramen: Mezinárodní měnový fond, Evropská centrální banka

Čínské ambice versus americká hegemonie

- **Americký dolar** prozatím zůstává dominantní měnou světového finančního systému a hlavní světovou rezervní měnou navzdory
  - dlouhodobému poklesu podílu USA na světovém HDP
  - dlouhodobému deficitu běžného účtu platební bilance USA
  - nárůstu veřejného dluhu USA nad 100 % HDP
- **Euro** nespĺnilo ambiciózní očekávání a nestalo se světovou rezervní měnou rovnocennou USD
- Role eura jako transakční a rezervní měny v posledních letech klesá kvůli
  - dluhové a institucionální krizi v eurozóně od roku 2010
    - stále nebyla uspokojivě vyřešena a negativně působí na eurozónu
    - přetrvávají pochybnosti o dlouhodobých perspektivách existence eura
  - dlouhodobému poklesu podílu eurozóny na světovém HDP

Čínské ambice versus americká hegemonie

- **Čína** je v současnosti jedinou zemí schopnou v relativně blízké budoucnosti ohrozit světovou (ekonomickou) hegemonii USA
  - dlouhodobě roste podíl Číny na světovém HDP v PPP
    - již je srovnatelný s USA
  - dlouhodobý přebytek běžného účtu platební bilance Číny
  - nižší veřejný dluh Číny v porovnání s USA, EU a Japonskem
  - růst podílu čínské měny na světových platbách
    - listopad 2014 – čínský jüan se stal 5. nejpoužívanější měnou v globálních transakcích s perspektivou dalšího růstu svého podílu

Čínské ambice versus americká hegemonie

- **Čínský jüan** zatím není významnou rezervní měnou
- Čína má ambice z čínského jüanu v příštích letech důležitou světovou rezervní měnu učinit
  - březen 2015 – Čína požádala o zařazení čínského jüanu do měnového koše zvláštních práv čerpání (SDR) Mezinárodního měnového fondu
    - dosud jsou v měnovém koši SDR americký dolar, euro, britská libra a japonský jen
    - 4 největší ekonomiky EU – Německo, Francie, Velká Británie a Itálie – podporují zapojení čínského jüanu do měnového koše SDR
      - Velká Británie a Německo usilují o obchodování s čínskou měnou v Londýně a Frankfurtu nad Mohanem
    - USA nejsou nakloněny zapojení čínského jüanu do měnového koše SDR a mají tendenci tento proces zdržovat

Čínské ambice versus americká hegemonie

- **Asijská banka pro investice do infrastruktury (AIIB)**
  - zakládána pod vedením Číny, termín – do konce roku 2015
  - konkurence k současné Světové bance a Asijské rozvojové bance, v nichž mají největší vliv USA
- Čína vyzvala země, které chtějí být zakládajícími členy AIIB, aby podaly přihlášku do konce března 2015
- USA vyzvaly své spojence z Evropy a asijsko-tichomořské oblasti, aby se k AIIB nepřipojovali
  - snaha USA odradit tyto země od členství v AIIB byla neúspěšná
- Zakládající členové AIIB k 5. dubnu 2015
  - 34 schválených, z toho 27 z Asie (Čína, Indie, Pákistán, Thajsko, Vietnam, Filipíny, Indonésie, Malajsie, Brunej, Singapur, Kuvajt, Saúdská Arábie, Katar, SAE, Omán, Jordánsko, Kazachstán...), 7 z jiných regionů (Německo, Francie, Velká Británie, Itálie...)
  - přes 20 v proceduře schvalování (Rusko, Turecko, Egypt, Izrael, Norsko, Švédsko, Finsko, Dánsko, Island, Nizozemsko, Rakousko, Maďarsko, Polsko, Brazílie, Jižní Korea, Austrálie...)

Čínské ambice versus americká hegemonie

- **Čína** usiluje o další upevnění své pozice a zvýšení svého vlivu v globální ekonomice a o posílení svého významu ve světovém finančním systému
- **USA** se jí v tom snaží zabránit
  - vliv USA v globální ekonomice však postupně klesá
  - USA už ani nejsou schopny přesvědčit své spojence, aby v tomto čínsko-americkém soupeření stáli na straně USA
- **Čínsko-americké soupeření** se rýsuje jako hlavní linie konfliktu, jehož charakter nemusí být pouze ekonomický a kterým může být svět zatížen v příštích letech či desetiletích

Děkuji za pozornost